

Karel
Novák

Koncepce dalšího rozvoje a fungování České televize jako televize veřejné služby

1. Vznik České veřejnoprávní (pracovní název)
2. Nová média jako sedmý program České televize
3. Resuscitace ČT24

zpracoval: Karel Novák

březen 2017

Televize není televizor. Tato zdánlivá banalita bude pro dalších 6 let fungování ČT jedním z určujících prvků. Éra dominance lineárního vysílání je u konce. ČT proto musí pokračovat v tom, co už v poslední době úspěšně (ano, éra Petra Dvořáka je v zásadě úspěšná) nastartovala. Mluvím o trendu, který by se dal definovat jako přesun pozornosti na sociální sítě, vytváření originálního obsahu pro toto vysílací prostředí a komunikace s „netelevizní“ generací, zástoupenou zejména věkovou skupinou 15-24. Nejen proto si dovoluji označit nová média jako sedmý kanál ČT a zahrnout je jako jednu z programových priorit. Stručně řečeno, televize nebude napříště pouze o lineárním vysílání v televizorech, ale o obsahu distribuovaném prostřednictvím různých platforem.

Projekt samotný místo pár obecných tezí k mnoha bodům akcentuje 3 zásadní vize, po jejichž realizaci se ČT může v následujících letech stát nejen mediálním lídrem, ale zejména stabilní, nezpochybnitelnou a jednou z nejdůležitějších institucí kulturního a společenského systému ČR, tak, jako je jí například v Británii BBC.

1. Postavení České televize (a její ekonomika)

Mediální obsah a informace se dnes šíří 4 základními způsoby. Třemi klasickými: tisk, rozhlas, televize. Čtvrtým jsou nová média. S tiskem nebude mít ČT v 21. století určitě nic společného. Zbývají 3 platformy: TV, rozhlas a nová média. A právě nová média mají největší potenciál růstu, zaujímají stále větší podíl v šíření mediálního obsahu a mohou je synergicky využívat i TV a rozhlas. Nestojí tedy za úvahou, zda by ČT a ČRo nemohly mít divizi nových médií, která začne polykat víc a víc peněz, společnou? Jsem přesvědčen, že úkolem číslo jedna pro nového generálního ředitele je iniciovat vznik subjektu s pracovním názvem

Česká veřejnoprávní.

Už dlouho to nezaznělo, i autor této koncepce se myšlenky na podobné spojení mnoho let bránil. Co se stalo, že vytvoření této instituce veřejné služby lze v dnešní době vnímat jako společensky prospěšné? Průnik nových médií s televizním a rozhlasovým vysíláním není samozřejmě hlavním ani jediným důvodem, proč vytvořit instituci typu BBC. Ty hlavní důvody jsou dva: financování ČT a ČRo a jejich ekonomika.

ČT i ČRo budou muset v nejbližších měsících po volbách řešit své financování. Koncesionářský poplatek byl naposledy zvýšen v roce 2008, reálné množství a hodnota peněz

z vybraných poplatků klesá. Snižuje se počet evidovaných přístrojů (lze předpokládat, že tento trend bude vzhledem k fenoménu nových médií i nadále sestupný) a hodnota poplatku vlivem inflace klesá, takže nyní se ve srovnání s rokem 2008 pohybuje kolem 115 korun.

Jak z této pasti ven? Vzhledem k nastavení platby za televizní přijímač, nikoli za konzumaci obsahu prostřednictvím jiných zařízení (počítač, telefon, tablet apod.), bude nutné tento hlavní příjem médií veřejné služby redefinovat. Nadále by platba neměla být požadována z vlastnictví přijímače v domácnosti, ale z domácnosti jako takové. Bez ohledu na to, zda se v této domácnosti klasický přijímač vyskytuje (zdůvodnění viz výše). Druhým předpokladem je navýšení koncesionářského poplatku, nejlépe formou indexace. Zde je nutné říct pár slov k reklamě. Osobně nejsem pro návrat reklamy na ČT1 nebo ČT24. Jednak by to vyvolalo velký odpor komerčních médií a jednak by tím byla ohrožena nezávislost ČT. Média veřejné služby mají smysl právě kvůli tomu, aby jimi finančně silné korporace (nebo jejich prostřednictvím někdo jiný) nemohly manipulovat.

Jak tedy docílit indexace a předefinování? Ať chceme nebo ne, je toho možné docílit jednou jedinou cestou, a to dohodou s politickou garniturou. A začít se s tím musí co nejdříve po volbách. Vlastně ještě před volbami – jistě by nebylo žádoucí, aby opět nějaký politik ve volebním týdnu otvíral nějaké pěkné nové televizní studio nebo třeba alespoň novou závodní jídelnu. Nemůžeme žádat politickou scénu o seriózní jednání a zároveň preferovat některé politické subjekty. Ale zpět k věcné diskuzi. Ta by se kromě již zmiňovaných poplatků měla týkat i přesvědčování všech relevantních stran o potřebě zachovat, ukotvit a etablovat média veřejné služby jakožto národního vysílatele, jako tzv. národní stříbro, instituci hájící národní veřejný zájem, ústavnost České republiky.

Přílišná záliba ve slově „národní“? Nějaký nádech nacionalismu? Nikoli – jen snaha vysvětlit, proč by měla být média, resp. teď už médium veřejné služby zachováno, stejně jako Národní divadlo, Národní muzeum, Národní knihovna, Národní galerie nebo Česká národní banka. Jde o postavení této korporace, ať už ji nazveme Česká veřejnoprávní či jinak, v kulturním a sociálním systému ČR. Stát by měl mít zájem na tom, aby v dnešní době hybridních válek či informačních bitev na sociálních sítích měl instituci, která bude normotvorná nejen v jazykové oblasti, ale bude i jakýmsi informačním etalonem, institucí, která bude uchovávat český (moravský, slezský) kulturní odkaz, produkovat českou tvorbu a

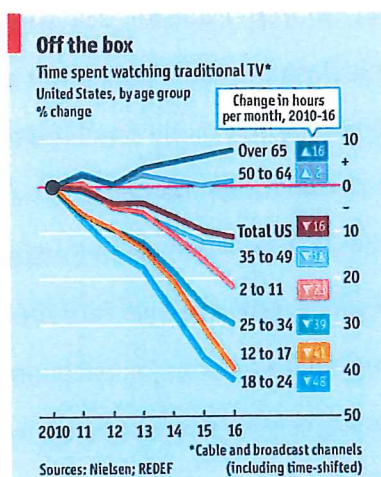
bude součástí státnosti České republiky tak, jak je jí třeba britská BBC. Ostatně i jedna z „Bílých knih“, vydaná loni v květnu, definuje BBC jako jednu z nejcennějších institucí britského národa. Právě proto bude mít spojení ČT a ČRo daleko větší šanci si tuto pozici vydobýt. Navíc bude jedno médium veřejné služby i mnohem silnějším partnerem pro jednání.

Malé odbočení: záměrně nezmiňuji ČTK, která by měla zůstat samostatná minimálně z toho důvodu, aby nevznikl veřejnoprávní informační monopol.

Druhým argumentem pro vytvoření takového konglomerátu jsou ekonomické důvody. Ne, cílem není ušetřit na redaktorech, kameramanech, produkčních atd. Víím, že není možné mít jednoho redaktora, který ve stejnou chvíli udělá živý vstup do rozhlasu a zároveň do televize. Částečně by se však dalo ušetřit na tzv. provozně-ekonomických profesích, které by pomocí vhodné struktury poskytovaly servis jak rozhlasové, tak televizní části, a zároveň by se snížily náklady při společném nákupu – asi prakticky všeho. V neposlední řadě by se dalo ušetřit na společných regionálních prostorách. ČRo disponuje rozlehlými budovami, kam je možno přemístit menší regionální televizní štáby i s veškerou technikou. Hrubým odhadem jde o úspory v řádech desítek milionů korun.

2. Nová média jako sedmý program České televize (a program obecně)

Před ČT stojí jedna z největších výzev posledních desetiletí. Nebyl to přechod z černobílého na barevné vysílání, z analogového na digitální, z SD kvality na HD. Je jí čím dál tím rychlejší opouštění tzv. lineárního vysílání. To sice bude hrát i nadále nezastupitelnou roli na zpravodajských a sportovních programech, ale bude to platit i v případě ČT1 či ČT2? A i u přímých přenosů na těchto kanálech – bude to dostačující pro všechny divácké skupiny?

Televize po celém světě se potýkají s odlivem diváků mladších 50 let. Na obrázku je vývoj za posledních 6 let v USA, podobný trend je ale celosvětový. Nechceme-li se smířit s tím, že výrobu ČT bude prostřednictvím televizoru sledovat pouze divácký segment 50+, měli bychom změnit televizní paradigma a přijmout myšlenku nových médií jako sedmého programu ČT. V tuto chvíli nevidím potřebu vytvořit další klasický televizní lineární kanál. Vznikem Děčka v roce 2013 byla zaplněna obrovská „díra na trhu“. (Právě Děčko považuji za jeden ze skvělých počinů Petra Dvořáka.) Proto bych pozornost v programu částečně soustředil na vytváření obsahu pro nová média. Ostatně sekce nových médií funguje v ČT už léta. Vzpomeňme na loňský úspěšný pořad StreetStarDance. Také spolupráce ČT na projektu Generation What byla více než úspěšná. Tvorba podobného obsahu se okamžitě nabízí i pro Děčko, kde může tato symbióza mezi oběma systémy přinést skutečně multiplikační efekt. Sympatický je též zpravodajský pořad #ČT24.

Shrnutí do jedné věty: je nutno počítat s novými médii jako s dalším způsobem vysílání vedle klasického televizního přijímače (i když například u HbbTV můžeme mluvit o průniku těchto dvou způsobů) a vytvářet pro tento segment vlastní vysílací obsah.

Pokud jde o program, je třeba připomenout, že Česká televize dosáhla loni opět nejvyšší sledovanosti ze všech českých televizních skupin. Všechny programy, bohužel vyjma ČT24, rostly nejen díky dominantnímu (a trochu komerčnímu) detektivnímu žánru na ČT1, u kterého se nespletete a který bude za všech okolností fungovat. Osobně bych se ale chtěl vydat nepatrně odlišnou cestou, i když seriály by v každém případě měly zůstat základním stavebním prvkem programu ČT1.

Když se podíváme do světových produkcí, jsou seriály v současné době nejúspěšnějším produktem televizních společností, a to i těch bez lineárního vysílání, jako je třeba Netflix. ČT samozřejmě nebude mít nikdy šanci točit seriály typu Game of Thrones, Westworld nebo třeba House of Cards (vyráběný právě Netflixem). Co však produkovat může a co bych byl rád, aby produkovala, jsou seriály jako Pustina. Je velká škoda, že tento (nebo podobný) seriál nedělala ČT. Proč? Pustina nebyla žádnou lacinou jednorozměrnou detektivkou. Nejde ani o to, že se blížila některým excelentním thrillerům severské produkce. Její největší přínos spočíval v zachycení reality v sociálně vyloučených lokalitách, a právě tento sociokulturní přesah je tím, čím by se ČT měla ve své mainstreamové tvorbě řídit.

Druhou cestou, kterou bych se rád ubíral, je: nebát se experimentovat. ČT by neměla jen kopírovat trendy komerčních televizí (detektivky), ale měla by hledat novou estetiku televizního obsahu vhodného pro 21. století. Ne že by ČT tento obsah nehledala, vzpomeňme například na seriál Trpaslík, či dřívější Čtvrtou hvězdu. Ale pro následujících 6 let by se ČT měla řídit spíše heslem „více Trpaslíků a méně Četníků z Luhačovic“. Už teď vzniká v prostředí nových médií mnoho úspěšných seriálů. Není to jen Blaník, ale třeba i objev poslední doby Vyšehrad (oba jsou samozřejmě pro ČT poněkud „na hraně“). Je zkrátka zřejmé, že seriálová produkce bude jedním z hlavních trendů (ne)televizní tvorby následujících let.

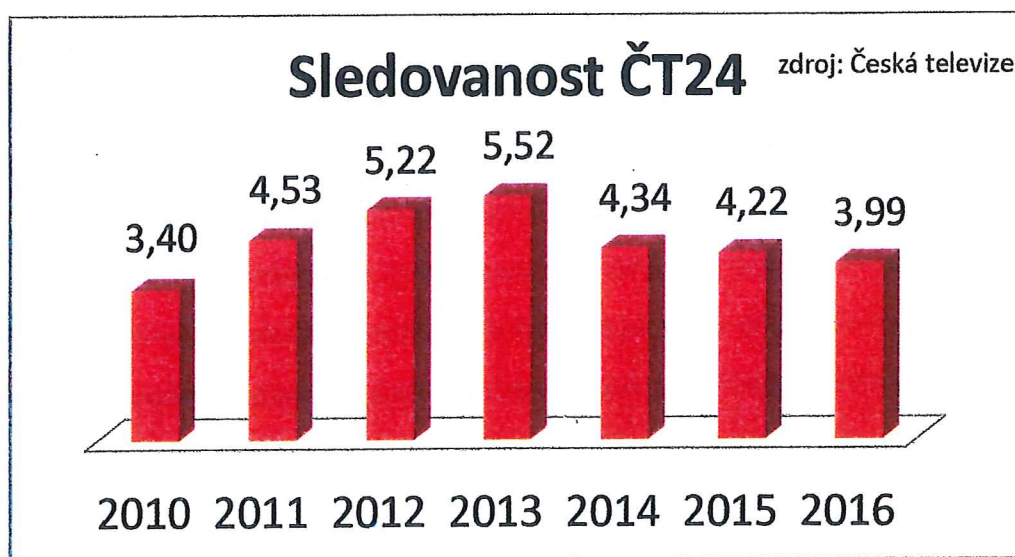
Pokud jde o ČT2, tam bych napřel pozornost na tzv. aktuální dokument. V žádném případě bych nijak zásadně neměnil skladbu ČT2, je to velmi kvalitní produkt s potenciálem dalšího růstu. Jen si myslím, že v dnešní době informací zveřejňovaných on-line by se na ČT2 mohl najít prostor pro rychlé zachycení reality, třeba i pomocí nových technologií. Ne zcela nutně musí na každé větší natáčení vyjet x-členný štáb s desítkami kilogramů techniky. Nové technologie umožňují téměř plnohodnotné natáčení. Osobně bych si představoval týdenní pořad, otevřený novým a rychlým dokumentaristům. Anebo abych držel linku tohoto konceptu, mohl by být tento formát distribuován prostřednictvím nových médií a byl by tedy jakýmsi doplňkem ke klasickému vysílání. A samozřejmě, čím víc původních nebo i kvalitních zahraničních (pokud možno nedabovaných) dokumentů na ČT2, tím lépe. Původní tvorba je ale oproti převzatým pořadům daleko dražší, proto bude záležet na vývoji financování ČT v dalších letech.

O Děčku jsem už psal, k ČT art připomínky nemám a ČT sport musí i nadále plnit dvojí úlohu: vysílání velkých sportovních akcí a podporu tzv. malých sportů a nižších soutěží. Bez ní by mnoho těchto sportů přežívalo jen obtížně. Nutno říct, že obě tyto úlohy plní ČT sport skvěle.

A v závěru programové části zmínka o kinematografii: koprodukce a podpora českého filmu – jednoznačně ano!

3. Resuscitace ČT24

„Kanal ČT24 obsadil první pozici v žebříčku čistě zpravodajských veřejnoprávních stanic s průměrným podílem 3,99 %. Britskou stanici BBC News tak ČT24 předčila o téměř 3 procentní body.“ Tolik tisková zpráva ČT ze 7. února. Skvělé, chtělo by se zvolat. Jenže on by se začátek zprávy dal napsat také následovně: „Drastický propad sledovanosti programu ČT24 se ani v loňském roce nepodařilo zastavit. Ta během tří let poklesla o neuvěřitelných 28 %!!!“ Hodnoty se totiž dostaly na úroveň, kterou ČT24 pamatuje naposledy v roce 2010, kdy celoroční share začínal číslicí 3 (3,40 %). A sedm let poté začíná opět trojkou, konkrétně za rok 2016 dosáhl hodnoty 3,99 %. Ani letošní výsledky bohužel neukazují, že by se trend měl obrátit: leden skončil s průměrnou sledovaností 3,86 % a únor s ubohými 3,47 %... Managementu Redakce zpravodajství se navíc tato destrukce ČT24 „povedla“ v naprosto bezkonkurenčním prostředí! Žádná TV3, žádná Z1, nic...

Skoro by se chtělo říct něco o sabotáži, ale nechci nikomu podsouvat zlé úmysly. Už naprosto přesně slyším výmluvy typu: 2013 byl supervolební rok, proto ta vysoká sledovanost. Nebo: můžou za to nová média a sociální sítě. Takže: ano, 2013 byl supervolební, ale 2011 ani 2012 supervolebními nebyly, a přesto ČT24 dokázala stále velmi výrazně růst! A nová média a sociální sítě byly už tehdy také. A hlavně: v lineárním prostoru není žádný další zpravodajský kanál! To vše jsou prostě jen a jen výmluvy, které se v pravidelných půlročních intervalech objevují ve zprávách mj. o „rozvoji“ ČT24, předkládaných Radě ČT.

Jistě, zpravodajství ČT se podařily jiné věci – Dan Stach a Hyde Park Civilizace či Věda 24. Naprosto skvělé pořady produkované novou, špičkovou redakcí vědy s ještě lepším moderátorem. A i Událostem, kterým se od svého příchodu věnuje šéfredaktor Petr Mrzena, se během posledních let dařilo, sice s občasnými výhradami ke dramaturgii, ale to jsou subjektivní věci, čísla hovoří jasně. Události rostou, zatímco relace dalších 2 srovnatelných televizí klesají. Proč to nejde i v případě ČT24?

V tuto chvíli je třeba říct jednu věc. Za destrukci ČT24 v žádném případě nemůžou redaktori, nemůžou za ni editoři, nemůžou za ni moderátoři. Znáám je všechny osobně, mnoho let jsem s nimi spolupracoval, všichni jsou naprostí profesionálové. Což se přesně ukazuje v případě mimořádných událostí, jako jsou volby, teroristické útoky či nejrůznější jiné krize. Jsou to hodiny a hodiny neuvěřitelné dřiny a nepředstavitelného stresu, což tito pracovníci skvěle zvládali i v letech, kdy se ČT24 dařilo. V čem je tedy problém?

Problém je v (ne)řízení tohoto programu. Problém je na úrovni ředitele zpravodajství s jeho katastrofální personální politikou, problém je v šéfeditorech tohoto programu, zástupcích šéfredaktora. (O šéfredaktorovi jsem již psal, věnuje se především Událostem.) Problém je v tom, že se podařilo vybrat kvalitní dramaturgy (Rozkošný, Kopa, Ouředník), skvělé moderátory (Drtinová, Veselovský) nebo talentované mladé redaktory (Filip Horký). Problém je v tom – aniž bych chtěl přeceňovat význam formálního vzdělání – že šéfeditor ČT24 a zástupce šéfredaktora donedávna neměl (a možná ještě stále nemá) vysokoškolské vzdělání, což by na této pozici mělo, dle mého názoru, být povinností. Problém je v tom, že ČT24 vypadá jako TA3 v době, kdy začínala vysílat. Problém je v tom, že v letech 2014–2015 připomínala ČT24 rozšířenou verzi Kalendária. Jen namátkou názvy některých „mimořádných

(???)“ vysílání ze zpráv pro Radu ČT: Jak jsme přišli o Podkarpatskou Rus (sic!), **4 roky** konfliktu v Sýrii, Zeman: **30 měsíců** na Hradě, Speciál k **výročí** zmizení letu MH370, Jan Hus – **600 let**, apod. Jistě, jsou to všechno zajímavá témata a i chápu zálibu ředitele zpravodajství v historii, jen se domnívám, že důležitější je vysílat o věcech, které se dějí právě teď. V neposlední řadě je pak problém v tom, že se ČT24 nedaří kvalitou programu zaujmout ve dnech bez mimořádných událostí, neboť namísto zpravodajství se dělají zprávy (a historicko-vzpomínkové exkurzy).

Jak z toho ven? Začít dělat to, co ČT dokázala už v roce 2002, kdy nebyla žádná ČT24, a přesto tehdejší Redakce zpravodajství, a vlastně všechny složky ČT, dokázaly vysílat 5 dní nonstop, 5 dní, kdy denní výkon dosahoval i 50% hodnot (13. 8. 2002). Kdy se nevysílaly pouhé zprávy, ale zpravodajství, skutečný proud informací potřebných pro obyvatele ČR. Samozřejmě, byly největší povodně, jaké lidé pamatovali. Share 50% se už také opakovat nebude. To však není podstatné, spíše jde o to, aby ČT24 dokázala vysílat i ve dnech, kdy se „nic neděje“, zpravodajství, namísto aby neustále opakovala kratičké zprávy, což mohlo zaujmout snad před patnácti lety, ale ne dnes. To je úkol pro šéfeditory, pro zástupce šéfredaktora: neustále koordinovat obsah jednotlivých relací, vymýšlet „developing story“, určit hlavní událost dne, a ne nutit editory a moderátory do nesmyslně krátkých zpráv a rozhovorů, nutit je přinášet naprostý pel-mel denních událostí. ČT24 zkrátka potřebuje začít opět vysílat zpravodajství, tak, jak se to dařilo v éře Milana Fridricha (2008-2010) i v letech pozdějších (2010-2013).

Škoda takto negativního konce. Ale je těžké přihlížet tomu, jak se tento úspěšný program propadá a vedení ČT přitom vydává zprávy, jak je všechno úžasné a skvělé. Není. Ale může opět být.

Shrnutí:

1. Vznik **České veřejnoprávní (sloučení ČT a ČRo)**. Nutné kvůli financování a úsporám. Silný partner pro jednání se státní správou. Informační etalon uchovávající národní kulturní odkaz. Jednání s Českým rozhlasem /říjen až prosinec 2017/, jednání s novou politickou garniturou /celý rok 2018/, příprava legislativního rámce /2. pol. 2018/. Za ideálních podmínek by mohlo dojít ke komplexnímu schválení, a to včetně financování, v roce 2019.

2. **Nová média jako sedmý program ČT** a program celkově. Uchování konkurenceschopnosti ČT i v prostředí nelineárních vysílatelů. Vytvoření programového plánu a celkového plánu rozvoje nových médií /říjen-listopad 2017/. Střednědobý a dlouhodobý výhled v tomto segmentu /1. pol. 2018/. Práce na programových prioritách ČT /2018-2023/. Vývoj nových formátů pro nelineární vysílání /1. pol. 2018/.

3. **Resuscitace ČT24. Okamžitě** řešit drastický propad sledovanosti ČT24. Částečně obměnit vedení redakce /říjen 2017/. Předělat schéma tak, aby se zbrzdil pokles sledovanosti /listopad-prosinec 2017/. Vyhodnotit změny /duben 2018/. Vygenerovat nové formáty /1. pol. 2018/.